

В.В. Захаров, канд. юрид. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У процесі трансформацій, що відбуваються в Україні, важливе значення мають зміни, які необхідно провести в системі підготовки фахівців вищої освіти. Дані процеси мають величезне значення для майбутнього України, що пов'язано з вектором європейської інтеграції. Це зумовлює важливість інституціоналізації змін в освітянському середовищі, що можна прослідкувати на прикладі формування законодавчої бази формування вищої освіти в Україні.

Дослідження результатів змін у вищій освіті України проведені вченими різних наукових шкіл і, зокрема, Інституту вищої освіти НАПН України охоплюють цілий комплекс питань формування нормативно-правової бази розвитку національної системи вищої освіти України, питань концептуальних засад та напрямків модернізації цієї системи, оновлення змісту освіти, застосування сучасних інноваційних технологій тощо. У працях Степко М.Ф., Корольова Б.І., Білоцерківця М.О. та інших учених досліджені також питання організації освітнього процесу, його методичного та інформаційно-програмного забезпечення, комплекс питань організаційно-технічного характеру.

Рекомендації вчених знайшли відображення в рішеннях, прийнятих Президентом, Кабінетом Міністрів, Міністерством освіти і науки щодо модернізації вищої освіти, структуризації мережі ВНЗ. З погляду на технології, інструменти моделі, методи та форми змін можна стверджувати, що радикальних заходів не було запропоновано. Дійсно, як і відображено в дослідженнях учених, мова йшла про трансформацію, модернізацію, структуризацію, тобто про ті форми змін, які не дозволяють провести радикальні, дієві реформи.

Разом з тим, як було зазначено на сесії «Майбутнє освіти» Даоського форуму – 2016 цифрова революція швидко і радикально змінює освіту. Інноваційні технології стимулюють, вимагають запровадження більш радикальних форм змін.

Світовий досвід показує, що найбільш вживаними методами проведення змін є реінжиніринг і тотальне управління якістю (TQM). У книзі «Бізнес зі швидкістю думки» Б. Гейтс зазначив, що через використання в тій чи іншій мірі TQM та реінжинірингу, пройшли майже всі відомі фірми світу.

У науковій, навчальній, періодичній, довідковій літературі питання історії методологій, результатів використання, в тому числі, і в

сфері вищої освіти висвітлені досить широко. Але з точки зору нашого дослідження найбільш вдалим є характеристика реінжинірингу, яку зазначив П. Дойль: «Реінжиніринг заснований на двох ідеях: по-перше, потрібно взяти чистий аркуш паперу і перенести на нього оптимальну схему організації бізнес-процесу (наприклад, процесу надання освітянських послуг), по-друге, потрібно усвідомити, що, наприклад, ВНЗ виконує деяку кількість безперервних процесів, і саме тому він не може розглядатися зборами людей, які виконують сотні різних, хоч і пов'язаних одна з одною, функцій».

Дуже важливим є також той факт, що П. Доль, С.П. Роббінс, М. Коултер та інші розглядають реінжиніринг у контексті трансформації організаційних структур управління і, зокрема впливу реінжинірингу на формування горизонтальних структур, що засновані на використанні команд і створення організацій, які постійно навчаються і постійно адаптуються відповідно до змін зовнішнього середовища. Для ВНЗ це має надзвичайно важливе значення, зокрема для забезпечення процесів підвищення кваліфікації викладачів та співробітників. Реінжиніринг є поштовхом для радикальних змін, часто першим кроком до перетворювань.

Другим відомим методом проведення перетворень, який опробований у різних галузях, у тому числі й у сфері вищої освіти, є метод TQM управління якістю. Найважливішим моментом у використанні TQM для проведення змін у вищій школі є те, що тотальне управління якістю за відповідних умов стає способом досягнення конкурентної переваги. Якщо ВНЗ намагається досягти успіху в підготовці фахівців у конкретному середовищі, то одним із основних елементів його конкурентоспроможності можуть стати Програми управління тотальною якістю.

УДК 378.001.76

О.М. Іванюта, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

І.С. Андрюшенко, канд. екон. наук, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Об'єктивне прискорення науково-технічного і соціального прогресу, кризові економічні, екологічні, демографічні, політичні та інші явища, що виникли у сучасному світі, неминуче позначаються на системі освіти, загострюють протиріччя і труднощі формування молодого покоління